

Slovak Open Science Forum, Bratislava

25. 11. 2025

Účastnice:

Hana Heringová, ref. 821 – Národní centrum pro perzistentní identifikátory

prosinec 2025

Účel cesty

Účelem cesty byla účast na konferenci Slovak Open Science Forum. Třetí ročník konference pořádalo Centrum vedecko-technických informací Slovenskej republiky (CVTI SR).

Za NTK se konference na pozvání organizátorů zúčastnila Hana Heringová, vedoucí Národního centra pro perzistentní identifikátory. Účast byla využita zejména k navázání nových kontaktů s návazností na aktivity otevřené vědy v prostoru střední Evropy.

Časový průběh cesty

24. 11. 2025 – Cesta vlakem Praha – Bratislava

24. 11. 2025 – Večeře s organizátory konference a dalšími prezentujícími

25. 11. 2025 – Konference a cesta vlakem Bratislava - Praha

Program konference

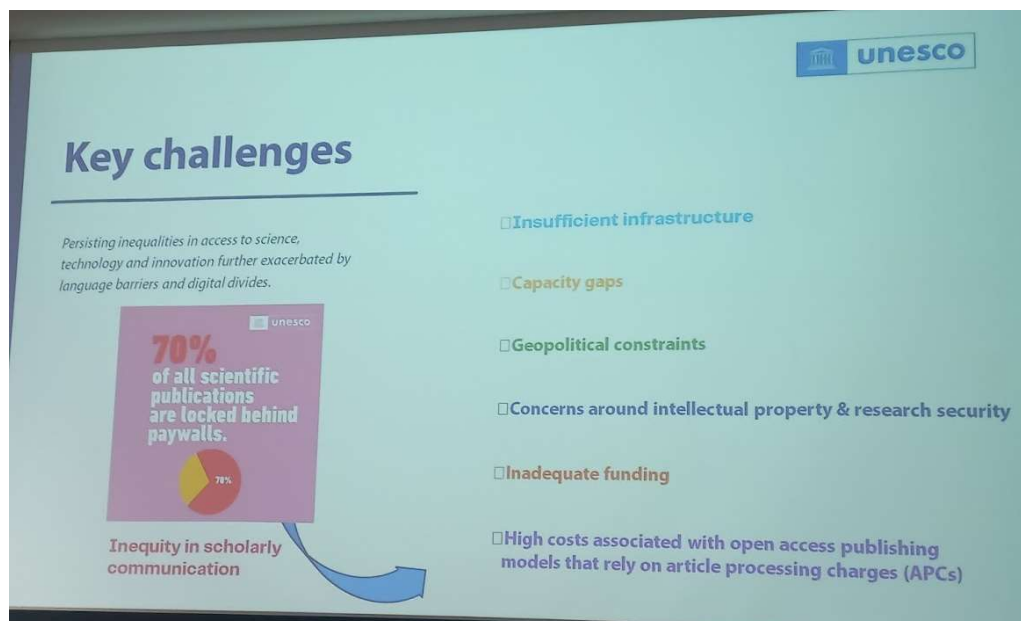
<https://otvorenaveda.cvtisr.sk/slovak-open-science-forum-3/>

Průběh konference a její přínos

Prezentace:

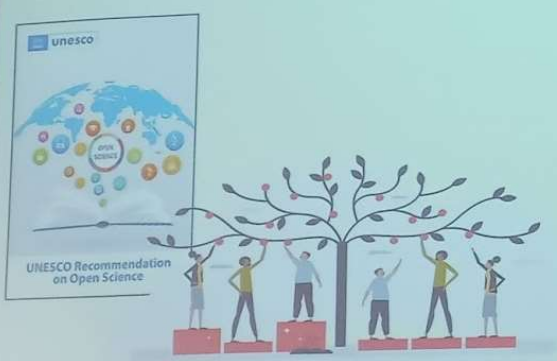
Ezra Clark (UNESCO) – Towards equitable scholarly communication: Implementing the UNESCO Recommendation on Open Science

Prezentoval aktivity UNESCO v souvislosti s otevřenou vědou a výzvy při jejím naplňování:

unesco

What does the Recommendation suggest to address **INEQUITY** in scholarly communication

EQUITY

Supporting not-for-profit, academic and scientific community-driven publishing as a common good

Encouraging multilingualism and bibliodiversity

Preventing and mitigating the unintended negative consequences of open science practices
such as high article processing charges associated with certain business models in scientific publishing

Supporting non-commercial publishing models and collaborative publishing with no APCs or BPCs
such as Diamond OA

Investing in open and community-managed infrastructures, protocols and standards for OA publishing
ensuring academic control, transparency and long-term sustainability

Reviewing research assessment and career evaluation systems
to give credits to authors who practice open science and publish in not-for-profit, scientific community-driven OA venues.

14

unesco

How is UNESCO promoting equity in scholarly communication?

Supporting the global Diamond Open Access movement

UNESCO consultation on a Global Diamond OA Framework

(September 2024 - January 2025), with over 2900 participants from 92 countries across all continents:

- Strong support for Diamond OA as an equitable model of scholarly communication, and for establishing a global framework for Diamond OA with decentralised governance and regional leadership;
- Persistent obstacles revealed: limited funding, inadequate infrastructure, lack of recognition in academic evaluation systems, barriers to multilingual participation;
- UNESCO's role in developing a collaborative framework for Diamond OA is to facilitate dialogue, share knowledge and enhance capacities

Advancing Equity and Inclusion in Scholarly Communication
Findings from the Consultation on a Global Diamond Open Access Framework

Reagoval na informaci z příspěvku NTK o tom, že jsou v ČR zachyceny principy OS v novém zákoně 328/2025 - zajímají ho příklady zemí, kde je OS reálné součástí „policy“. Byl mu zaslán text zákona spolu s [článkem Martina Svobody](#) na Vědavýzkum.cz o možných limitech zákona.

Iva Melinščak Zlodi (projekty DIAMAS, SPARC, Chorvatsko) – The Role of Diamond Open Access in the Future of Scholarly Publishing

Hovořila o evropských projektech pro podporu otevřené vědy a diamantového přístupu.

Key EU-funded projects for Diamond OA

- [DIAMAS](#) - Developing Institutional Open Access Publishing Models to Advance Scholarly Communication (2022-2025)
- [CRAFT-OA](#) - Creating a Robust Accessible Federated Technology for Open Access (2023-2025)
- [ALMASI](#) - Aligning and Mutualizing Nonprofit Open Access Publishing Services Internationally (2025-2027)

Why national differences matter?

- importance of tailoring actions to the specific needs and circumstances of each country
- Diamond OA thrives best in countries **with national organisations coordinating diamond publishers:**
 - the national Hrčak portal in Croatia
 - the Federation of Finnish Learned Societies (TSV)
 - the national research infrastructure OpenEdition in France
 - the national funder FECYT in Spain
 - ...

Jan Černý (VŠE, Česká republika) – Artificial Intelligence in Intellectual Property

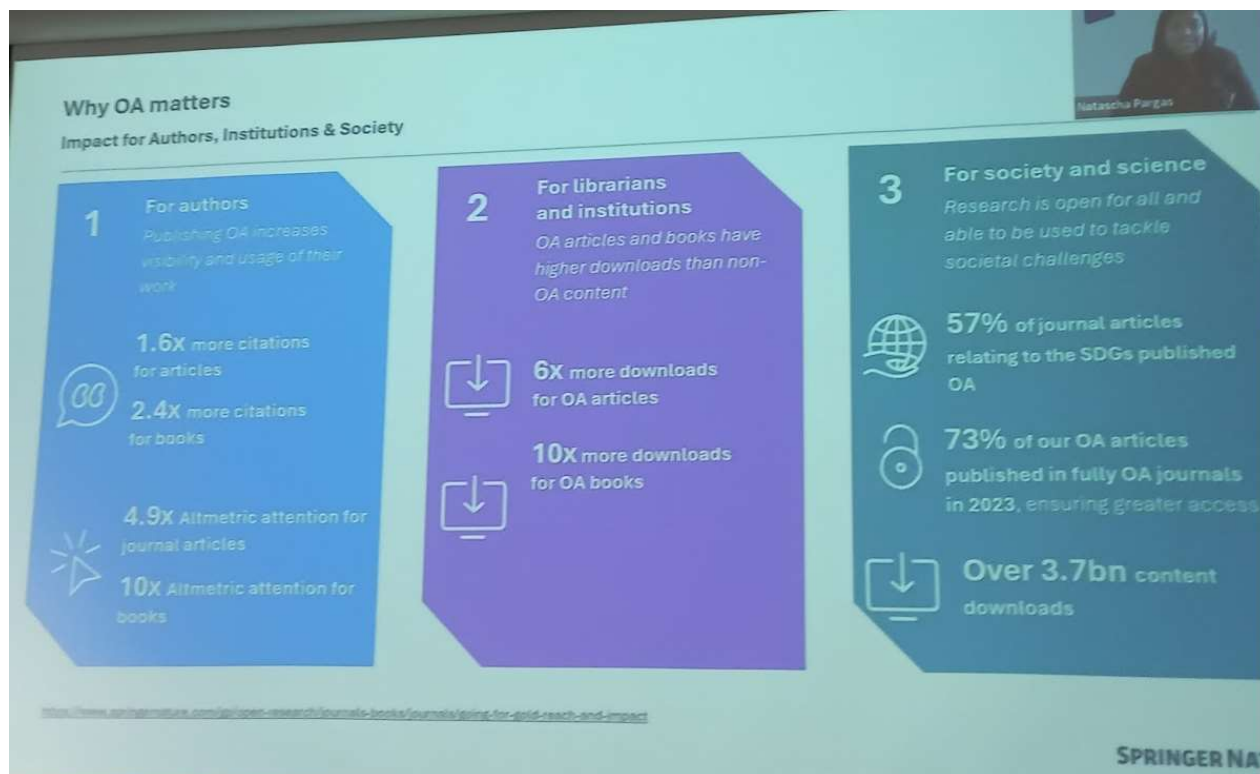
V prezentaci si p. Černý kladl zásadní otázku, jaké budou právní důsledky společnosti silně závislé na AI pro autorství, vynálezectví a duševní vlastnictví. Většina výzkumníků (50-70%) AI používá, ale jen 3.5% jí uvádí jako jeden ze zdrojů, tzn. chybí nám naprostá většina dat o tom, jak AI formuje moderní výzkum. Více než 70 % patentových přihlášek nyní pochází z Asie, zejména z Číny, Koreje a Japonska. Riziko inovačních mezer je nyní ještě vyšší kvůli obsahu generovanému umělou inteligencí.

Hana Heringová (NTK, Česká republika) – Persistent Identifiers and Support of their Implementation in Czechia

Prezentovala roli NTK v podpoře otevřené vědy v ČR a aktivity podporující perzistentní identifikátory.

Natascha Pargas (SPRINGER, Nizozemsko) – Slovakia's Open Access Transformation with Springer Nature

Hovořila o open access z pohledu vydavatele odborné literatury s důrazem na slovenské transformační smlouvy.

Katarína Skokanová (Department of Ecology and Environmental Science, Constantine the Philosopher University in Nitra) – Citizen Science In Slovakia: preliminary results of the survey

Prezentovala předběžné výsledky svého průzkumu, jehož cílem je zmapovat překážky, které brání školám a dalším typům vzdělávacích organizací (typicky neziskových) více se zapojit do projektů občanské vědy.

Jitka Dobbersteinová (CVTI SR) – The development of Open Access publishing in Slovakia

Vedoucí Odboru podpory otevřené vědy a výskumu v rámci CVTI SR hovořila o stavu otevřené vědy na Slovensku a podpůrných aktivitách jejího odboru. CVTI získala finance a bude realizovat národní projekt podpory otevřené vědy, který bude mimo jiné zahrnovat hrazení APC poplatků a nástroje pro monitorování open access pro Slovensko.

Future

The national project „**the Ecosystem of open science: open access publishing without barriers**“

- **Activity 1:** The **analysis** of open science in Slovakia
- **Activity 2:** **Financial support** for OA publishing
- **Activity 3:** OA **monitor** – track and monitor open science progress in Slovakia
- **Activity 4:** **Education platform** for e-learning (open education)

Dokumentace

Web conference: <https://otvorenaveda.cvtisr.sk/slovak-open-science-forum-3/>

Prezentace z konference: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17798567>

Záznam konference by měl být brzy dostupný.

Anotace ZC

Účelem cesty byla účast na konferenci Slovak Open Science Forum 2025. Jednodenní konferenci pořádá Centrum vedecko-technických informací Slovenské republiky. Zástupkyně NTK informovala o tom, jak funguje podpora perzistentních identifikátorů v České republice v rámci projektu CARDS.